

BİR YEREL SEÇİMDEN DAHA FAZLASI

H. Ali Yiğit - 36. ve 37. Dönem EMO Yönetim Kurulu Başkanı

aliyigit59@gmail.com

*'Bana ne yazdan bahardan bana ne borandan kardan
Aşağıdan yukarıdan yolun sonu görünüyor'*
Halim Tuna

31 Mart 2019 Yerel Seçimleri AKP-MHP İktidar Bloku'nun kaybetmesiyle sonuçlanmıştır. Tüm kıyı şeridinin ve AKP için kritik öneme sahip İstanbul ve Ankara başta olmak üzere hemen hemen tüm büyükşehirlerin kaybedilmiş olması AKP-MHP İktidar Bloku'nun da kendileri açısından bir referanduma dönüştürdükleri 'Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin de girdiği ilk sınavda başarısızlığıdır.

'Bir daha ülke koalisyonlara muhtaç olmayacak' söylemiyle getirilen 'Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi' bırakın merkezi yönetimi neredeyse muhtar seçiminde de koalisyonların önünü açmıştır. Genel seçimden sonra yerel seçim süreçlerinde de ittifaklar oluşmuştur.

AKP iktidarının en önemli moral desteği; üstüste kazandığı Genel Seçim'lerin yanı sıra büyük kentlerdeki ve özellikle İstanbul ve Ankara'daki yerel yönetimi 25 yıldır elinde tutuyor olmasıydı. Özellikle İstanbul AKP hegemonyasının yaratılmasının en önemli argümanı durumundaydı. İstanbul üzerinden yaratılan hava kademe kademe Anadolu'yu etkilemekte ve AKP'nin 17 yılı aşkın iktidarının da temelini oluşturmaktaydı.

İktidar Bloku'nun buralarda yaşadığı seçim yenilgisinin de etkileri aynı şekilde kademe kademe Anadolu'ya yansiyacak ve oluşturulan hegomonya kırılacaktır. Hiç bir elle tutulur dayanağı olmamasına karşın İktidar Bloku'nun İstanbul Seçiminine bu denli itiraz etmesinin nedeni de hegemonyanın İstanbul'dan başlayarak kırılacağı korkusudur.

Muhalefet güçlerinin bütünlüklü bir iktidar programı olmamasına ve hatta anlatılacak bir yerel yönetim başarısı da olmamasına karşın akıllı hamlelerle İktidar Bloku'nu geriletmiş olması; uzunca zamandır ihtiyaç duyulan morali sağlamış olması da altı çizilmesi gereken noktalardan birisidir.

Bir ilçede başarılı bir yerel yönetim süreci geçiren ve

bunu bir il merkezine taşımayı başaran Fatih Mehmet Maçoğlu'nun yaptıkları da önümüzdeki süreçte iyi değerlendirilmesi gereken pozitif uygulamalardır. Fatsa örneği dışında üzerinde düşünülmesi ve değerlendirilmesi gereken ve yıllardır tukaka edilen ve konuşulması bile yasaklanan ortak üretim ve kooperatifleşme konusu yeniden somut örneğiyle önümüzdedir. Muhalefet tarafından kazanılan ve köklerinde halkçı unsurlar barındıran belediyelerde halkçı bir yerel yönetim modeli üzerine bir hat kurulup buralara biriktirdiğimiz deneyimlerin aktarılmasını sağlamalıyız.

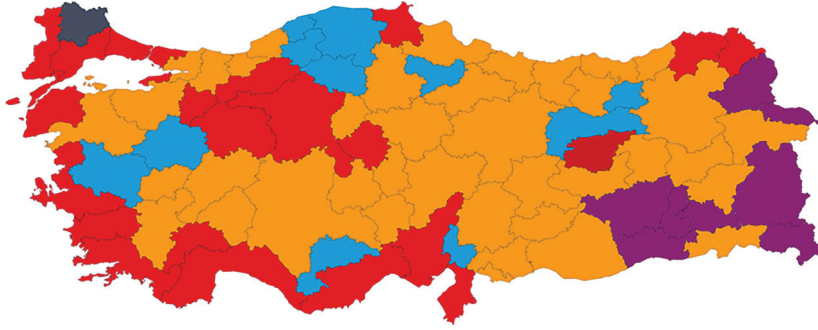
Haksız ve hukuksuz yere görevden alınarak Kayyım Yönetimlerine devredilen il ve ilçelerin önemli bir kısmı, seçmen kaydırmalar, baskılar ve keyfi sandık uygulamalarına karşın geri kazanılmıştır.

Geçmiş seçim süreçlerinde devam eden oy çalma vb tartışmalar yine devam etmiştir. Ancak Ana Muhalefet Partisi ilk kez İstanbul'da seçim sandıklarına sahip çıkmayı başarmış ve oylarımızı çaldırmamıştır. Burada oluşturulan seçim takip programının da geçmişteki kötü örneklerine göre daha iyi çalışmış olmasının da önemi ortadadır.

12 Eylül Askeri Darbesi'nin yarattığı siyasal iklim, AKP'nin 17 yılı geçkin iktidarının yaratılmasının en önemli dayanağıdır. Demokratik örgütlenmelerin ve demokrasi güçlerinin dağıtılmış ve parçalanmış olması egemenler açısından önemli nimetler sunmuştur. Daha önce % 40-45 oylarla iktidar olunamazken seçim bariyerleri (%10 ülke barajı vb) nedeniyle % 32-34'ler ile neredeyse TBMM'de Anayasa değiştirilebilecek çoğunluklar yakalanabilmekteydi.

Bugün gelinen nokta da özetle; 12 Eylül 1980 Askeri Darbesi'nin gerek toplumsal gerekse siyasal yönelimlerimizde yarattığı tahribat yatmaktadır. Kör topal da yürümekte olan parlamenter demokratik sistemin ve kısmen de olsa var olan kuvvetler ayrılığının yok olmasıdır. Gerek Eylül 2010 Anayasa Referandumunu gerekse Nisan

2016 Cumhurbaşkanlığı/Anayasa Referandumu otoriter-faşizan bir yönetimin inşasının kilometre taşlarını oluşturmaktadır. 15 Temmuz 2016 darbe girişimi de otoriter rejime geçişte işleri kolaylaştırmıştır.

Cumhuriyetin kuruluşundan beri biriktirilenleri satarak yaratılan devasa kaynakları çarçur etmiş ve ülkeyi işsizlik ve yoksullukla başbaşa bırakmıştır.

17 yıllık tek parti iktardan sonra yeni doğan her çocuğun 5.000 Dolar dış borçla

Ülkemizde yaşanan

durumu iyi kavramak ve iktidar Bloku'nun yaşadığı şoku anlamak için 'Rekabetçi Otoriter Rejim' kavramının isim babaları Steven Levitsky ve Lucan A. Way'in birlikte kaleme aldıkları 2010 tarihli kitapları Competitive Authoritarianism - Hybrid Regimes After the Cold War (Rekabetçi Otoriterlik - Soğuk Savaş Sonrası Hibrid Rejimler) kitabının şu paragrafına bakmak yeterlidir sanırım.

'Tam otoriter rejimler (Full authoritarian) rekabetin yokluğuyla, demokrasiler ise adil bir rekabetin varlığıyla karakterize olurlarken, rekabetçi otoriter rejimleri belirleyen ise gerçek ve fakat adilane olmayan bir rekabettir. Muhalefet partileri legaldirler, açıkta faaliyet gösterirler ve seçimlerde ciddi biçimde rekabet ederler. Mamafih, takibat, taciz ve hatta kimi zaman şiddete maruz kalırlar, medya ve mali kaynaklara erişimleri sınırlandırılmıştır, yargı ve seçim kurumları siyasallaşmış ve kendilerine karşı kullanılabilir olmuşturlar ve seçimler de sıklıkla tekrar eden yolsuzluk, sindirme ve sair suiistimal ile düzgün olmaktan çıkar. Yine de bu tür adaletsizlikler ciddi bir (siyasi) rekabete ve hatta az rastlanırsa da muhalefetin zaferlerine engel olmaz. Başka bir deyişle, tam otoriter rejimlerde seçimlerin iktidardakiler tarafından kazanılmasından başka bir sonucu kimse beklemediği için, yetkililer seçim öncesini sıkıntısız, rahat bir şekilde geçirirler; rekabetçi otoriter rejimlerdeki iktidar sahipleri ise bu rahatlığı bulamaz. (Rekabetçi otoriter rejimlerde) Hükümet yetkilileri muhtemel bir muhalefet zafere korkar ve bunu önlemek için sıkı çalışmak zorunda kalırlar, muhalefet liderleri ise en azından bir başarı şanslarının olduğuna inanırlar. Rekabetçi otoriter rejimlerde iktidar sahipleri ter dökmek zorundadırlar.'

AKP, otoriterleştiğiçe yönetme yetisini yitirmekte, yönetme yetisini yitirdikçe de daha da otoriterleşmektedir. AKP, 2002 yılından itibaren gerek içeride gerekse dışarıda kendisine sunulan olanakları iyi değerlendirmiş ve 17 yılı aşkın süredir iktidarda kalmayı başarmıştır. Ancak AKP, gerek dışarıdan ucuz para girişleri gerekse

ve bir o kadar da iç borçla dünyaya gözünü açtığı bir ülkeyle karşı karşıyayız. Resmi rakamlarla %14.7'ye ulaşan işsizlik oranı ile Cumhuriyet tarihinin rekoru kırılmıştır. Genç ve özellikle eğitilmiş genç nüfus içindeki işsizlik oranı da % 26,7'ye yükselmiştir.

AKP'nin 2002 yılında iktidarı devraldıklarındaki tarımsal üretimin gerisine düşülmüştür. Ülkemiz hemen hemen tüm tarım ürünlerini ithal eder duruma gelmiştir. Geniş halk kesimleri temel ihtiyaç maddelerine bile ulaşamazken 'beka' söylemiyle ekonomik kriz gizlenmeye çalışılmış ve ekonomik krize 'soğan-patates' kuyrukları ile **'çözüm üretilmiştir.'**

İstanbul Yerel Seçim sonuçlarının ilanı, dayanaksız itirazlarla üç haftaya yakın sürüncemede bırakılmıştır. İstanbul dışında son derece haklı gerekçelere dayalı itirazlar ise hiç dikkate alınmamış ve alışıldık biçimde 'biz kazandık' oldu bittisine getirilmiştir.

Bu seçim sürecinin önemli noktalarından birisi de; seçildiği halde mazbata alamayan KHK madurlarıdır. Bu kişilerin adaylıklarına YSK tarafından itiraz edilmemiş (ki itiraz gerektirecek bir durum yoktur) ancak kazandıkları zaman **'KHK ile ihraç olmaları nedeniyle kamu görevinde bulunamayacakları'** gerekçesiyle mazbataları verilmemiştir. Seçimle ilgili yasa maddesi çok açıktır. **'yargılanan ve yargılanma sonucunda cezası kesinleşenler aday olamamaktadır.'** Oysa KHK ile ihraç edilenler yargılanmadığı gibi ceza da almamışlardır. Ne hikmetse KHK gerekçe gösterilerek mazbatasını verilmeyenlerin yerine seçilemeyen AKP adaylarına mazbata verilerek ilave bir hukuksuzluk yapılmıştır.

Birileri için Yolun Sonu Görünüyor!

Şimdilik 'Kuzey Anadolu Fayı' kırılmamışsa da çatlamıştır. Bundan sonrasında yaşanacak Siyasal Deprem'in şiddetini de demokrasi güçlerinin örgütlülüğü, ülke sorunlarına bütünlüklü bir çözüm programı önermeleri ve birlikte davranabilme kültürü şekillendirecektir.

Sevgi, dostluk ve dayanışma dilekleriyle,